

BİRRU'L-VÂLİDEYN ANNE-BABAYA KARŞI İYİ DAVRANMA

Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn. Hamden, kesîran, tayyiben mübareken fih. Alâ külli hâlin ve fi külli hin. Ve's-sâlatü ve's-selâmü alâ seyyidinâ Muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ecmaîn ve men tebiahu bi ihsânin ila yevmi'd-dîn.

Emma ba'd:

بِرُّ الْوَالِدَيْنِ يَزِيدُ فِي الْعُمْرِ، وَالْكَذِبُ يُنْقِصُ
الرِّزْقَ، وَالِدُعَاءُ يَرُدُّ الْقَضَاءَ. وَلِلَّهِ تَعَالَى فِي خَلْقِهِ
قَضَاءٌ: قَضَاءُ مُحَدِّثٌ، وَقَضَاءُ نَافِذٌ؛ وَلِلْأَنْبِيَاءِ عَلَى
الْعُلَمَاءِ فَضْلٌ دَرَجَتَيْنِ، وَلِلْعُلَمَاءِ عَلَى الشُّهَدَاءِ فَضْلٌ
دَرَجَةٍ

Kâle Resûlullâhi sallallahu aleyhi ve sellem. Birru'l-vâlideyni yezidü fi'l-umuri. Ve'l-kezibu yunkısu'r-rızka. Ve'd-duâu yeruddu'l-kadâe. Ve li'llahi Teâlâ fi halkıhi kadââni: Kadâun muhdisun ve kadâun nâfizun; ve li'l-enbiyâi ale'l-ulemâi fadlu dereceteyni ve

*li'l-ulemâi ale's-şuhedâi fadlû derecetin.*¹
Sadaka Resûlullah fîmâ kal ev kemâ kal.

Ebû Hüreyre *radiyallahu anh'ten* bir hadîs-i şerîfi okuyup izah etmek istiyorum. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz buyurdu ki:

a. **Evladın Anne Babasının Duasını Alması Ömrünü Uzatır**

Birru'l-valideyni yezidü fi'l-umur. “Evladın ana babasına güzel evlatlık yapması onların gönlünü alması sevindirmesi, memnun etmesi, duasını kazanması, iyi bakması,” *Yezidü fi'l-umur.* “evladın ömrünü bereketlendirir, artırır.” Bu Cenabı Hakkın bir ikramıdır. Neyi dilerse onu yapar. Onlar onun malumudur. Olanı bilir. Olacağı bilir. Çocuk anne ve babasına iyi evlatlık yapacak. Her halükârda. Anası babası kusurlu olsa bile evlada düşen onlara karşı evlatlığını güzel yapmaktır.

Annenin babanın duası çocuk için geçerlidir. Hayır duasından çocuk çok istifade eder. Hatta Peygamber Efendimiz buyuruyor ki: “Çocuk kendisine sevgiyle baktırtabilirse,”

---

¹ [Camiüssağır, 3137.](#)

Annesi babası çocuğuna baktığı zaman sevgiyle bakıyor. “Sevgiyle baktırtabilirse bir köle âzat etmiş kadar sevap kazanır.” Peygamber Efendimize diyorlar ki duyan sahabeyi kirâm: “Ya Resûlallah! Günde 360 defa bakar.” Peygamber Efendimiz buyuruyor ki: “Baksın. 360 defa bakarsa 360 tane köle azat etmiş mükafatı verir.” Ne kadar, o kadar. Her bakışına bir köle âzat etme sevabı verir. [Allah'u ekber.]

Onun için anasının babasının etrafında dönmek lazım. Herhalde pervane gibi dönmek lazım. Bir arkasına geçip bir önüne geçip bir daha baktıkça bir daha gördükçe bir daha baktırıp bir daha baktırıp sevabı arttırmak lazım. Bizde pervane gibi etrafında dolaşmak çok iyi hizmet etmek anlamına da kullanılır. Koşuşturmak: “Aman babacığım, aman anacığım...” diye. Böyle hizmet etmeye çalışmak lazım. Bir mükafatı da kendi ana babasına böyle muamele eden kendi evladından böyle muamele görür.

Kendi ana babasına iyi evlatlık yapmayan kendi evladından iyi evlatlık beklemesin. Bunun pek çok olmuş hikayeleri vardır.

b. Anne Babamızı Kabirlerinde Sevindirecek Haller

Birisi anasına babasına ne etmişte ne bulmuş?

Ondan sonra çocuğu da aynen ona onu yapmış diye. Eğer annemiz babamız sağ ise, yaşıyorlarsa elini, ayağını öpelim. Duasını kazanmaya çalışalım. Kendimizi sevdirmeye çalışalım. Uğraşalım, gayret edelim. Duasını alalım.

Peki, ölmüşse, vefat etmişse o zamanda önce kendimiz iyi Müslüman olalım. Çünkü kendimizin iyi Müslüman olması onlara kabirlerinde nurlarını, neşelerini ve sürurlarını arttırır. Yani kabirleri daha çok nurlanıyor. Evlat iyilik yaptıkça, hem de kabirde neşeleri artıyor. Önce kendimiz iyi Müslüman olalım. Allah'ın sevdiği kullar olalım ki bizi yetiştiren annemiz babamız kabirde sevensin. Kabirde nurları, sürurları artsın.

İkincisi; annemiz ve babamız namına ibadet ve iyilik yapmamızdır. Mesela; bir insan babası veya anasının namına hacca giderse, nafile hacca gittiği zaman; “Bu haccımı babam namına yapıyorum, annem namına

yapıyorum.” diye [niyet ederse] sevabı babasına anasına gider. Hem de çocuk yine o hac sevabını aynen alır. Hiç zarara uğramaz. Sevabı bölünmez. Veya babasına gidip te kendisi mahrum kalmaz. Hem annesi babası hac sevabını alırlar. Hem de çocukta o sevaptan aynen alır.

Bunu Peygamber Efendimiz açıkça beyan ediyor. Hac için böyle olunca başka işler içinde böyle olur. “Babam namına kurban kesmek, babam namına sadaka vermek, babam namına çeşme yaptırmak, babam namına köprü yaptırmak, babam namına medrese mektep yaptırmak, babam namına talebe okutmak, annem babam namına...” [diye niyet ederek yaptığın da] bunların hepsi[nin sevabı] onlara gider. Yani vefat eden anne babaya iyilik, onların namına yapılan iyilik onlara iyiliktir. Onların ruhları şad olur. Defterleri kapanmaz. Defterlerine sevaplar yazılır.

Anne babaya olan hürmetin, sevginin icabatından [icaplarından] biride anne baba vefat etse bile onların sevdiği kimseleri ziyaret etmek, dolaşmaktır. Bu da anne babaya

birru'l-valideyn'in iyilik etmenin bir şeklidir. “Selamün aleyküm hacı amca. Ben seni ziyarete geldim. Babam seni çok severdi. Sen babamın çok samimi arkadaşydın.

Nasılsın iyi misin?” [diyerek] babasının arkadaşını ziyaret etmek. Anasının ahbabını ziyaret etmek.

“Hacı teyze nasılsın iyi misin? Bir ihtiyacın var mı? Emret yapıvereyim. Sen benim anamın çok sevdiği bir arkadaşydın. Komşusuydun. O seni çok severdi. Siz birbirinizi çok [severdiniz].” Bu da bir incelikdir. İslâm ahla-kında, adabında kaydedilmiş kitaplara geçmiş bir incelikdir.

Ana babaya iyilik etmek ömrü arttırır. İnsanın ömrü artar. Hatta bununda çok hikayeleri vardır. Ölme zamanı gelmiş bir insana Peygamberler tarafından haber veriliyor; “Bu ölecek...” Ama ölmüyor. Peygamber yalan söylemez.

Niye ölmedi?

Yaptığı iyi işten dolayı ömrünü Allah'ın uzattığını kitaplar anlatırlar. *Musa aleyhisselam* zamanında, daha başka Peygamberler

zamanında [meydana gelen olayları] anlatırlar.

c. Doğru Sözlü Yumuşak Üsluplu Olmalıyız

Vel kezibu yenkusu'r-rızk. “[Yalan] rızkı azaltır.”

“Ne ilgisi var?”

“Ağzından çıkan bir sözle dükkândaki kazancın.” demeyin. Çünkü dükkana rızkı gönderen kazancı gönderen Allah'tır. Yalanı sevmeyende Allah'tır. Sevmediği zaman cezalandırmak için müşteriyi döndürtüverir öbür tarafa. Alacağını verdirtmez. Malı batırtır. Kazaya uğratır, hasara uğratır. Rızkı azaltır. Yalan söylemeyecek, Müslüman doğru olacak.

Aleyke bi's-sıdkı ve in kadare's-sıdku.
“Dosdoğru olacak. Ana babasının, yakınlarının, kendisinin aleyhine de olsa Hakkı söyleyecek. Doğruyu söyleyecek.” Eğri oturacak doğru konuşacak. Dobra dobra söyleyecek. Ama yumuşak söyleyecek tatlı söyleyecek. Sözü sırf söylemek hüner değildir. Murad olan sözün tesir etmesidir. Sözün gereğini karşı tarafın yapmasıdır. Kızdırarak doğruyu söylersen inat eder, karşı taraf yapmaz. Demek ki

kızdırmadan söyleyeceksin. Gönlünü alacaksın. İltifat edeceksin. Hatasını kusurunu söyleyeceksin, düzeltecek. Çünkü amaç o yanlışın düzelmesidir. Yoksa senin takır takır makineli tüfek gibi doğruları söyleyip söyleyip karşı tarafı kırıp geçirmen değildir. “Siz adam olmadınız da siz şöylesiniz de böylesiniz de...” Kusurlu da; “Tamam ya, aman... Çok kızıyorum, yapmıyorum senin dediğini...” der. Kimisi de güzel söz söyleyince; “Yapacağım...” diyor.

Bizim fakülteden birisi radyoda konuşmuş. Tatlı konuşmuş. İltifatlı konuşmuş. Adamın birisi demiş ki; “Şu adamın hatırı için bu Ramazan orucumu tutacağım. Çok tatlı konuştu.” Tabi oruç Allah rızası için tutulur. Ama tatlı söyleyince adam aşka gelmiş. Eski Diyanet İşleri Başkanlarından bir Ali Rıza Akses vardı. Allah rahmet eylesin. Fatih müftülüğü de yapmıştı. Babamla da hukuku vardı. Ankara'ya geldi. Diyanet İşleri Başkanı oldu. Bizde ziyaretine gittik. Derdi ki; “Ben güzel sesli müezzinleri merkezin camilerine tayin ederim. Mesela araştırıp en böyle piyasanın hareketli, kalabalık olduğu yere tayin ederim. Çünkü o güzel sesiyle gönül alır çeker.”

Bir fıkraya var. Ben anlatıyorum her zaman. Adamın birisi minareye çıkmış ama testereyle birisini kesiyorlar gibi sesle ezan okuyor. Çok çirkin sesle. Aşağıdan birisi bağırmış:

“Sen ne yapıyorsun?”

Ne yapacak minarede minareye çıkan.
“Ezan okuyorum.”

“Niye okuyorsun?”

“Allah rızası için okuyorum.” “Sen Allah rızası için aşağı in.” demiş. Çünkü sinirine dokunmuş. Adama da böyle söylenmez, ezan okuyana in aşağı denmez. [İnsanın] gönlü güzel sese yatar. Çünkü sesten de rahatsız olur.

Zincirlikuyu Caminin yanında minibüs durakları vardı. Uzun kuyruklar olurdu akşam vakti. Güzel sesli müezzinin sesinden duygulanıp kuyruktaki sırasını feda edip, vazgeçip gidip orada namaz kılanlar duydum. Yani müezzinin sesi güzel yanık yanık duygulanıyor. Hadi şu namazı kılayım diye çekiyor. Tabii tatlı ses çeker. Tatlı ifadede çeker. Onun için yumuşak yumuşak konuşmak lazım.

Musa *aleyhisselam* ile Harun *aleyhisselam*'ı firavuna hakikatleri tebliğ etmek için Allah gönderirken ne emrediyor?

فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَّيِّنًا لَعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَى

*Ve kûlâ lehu kavlen leyyine.*² “Yumuşak söz söyleyin ona.” diyor. Yumuşak söylemek dalkavukluk etmek değil. Hakkı söyleyecek. Ama yumuşak konuşarak. *Leyyin*. Yumuşak konuşun.

Leallehu yetezekkeru ev yehşâ. “Ola ki aklını başına toplar ve Allahtan korkarda doğru yola gelir.” Sert söylemeyecek. “Ey firavun! Beni sana Allah gönderdi. Aklını başına topla. Hizaya gel. İn aşağı. Kafanı kırarım. Mucize gösteririm asarım, keserim.” değil. Yumuşak yumuşak. Firavun ki; “Bana tapacaksın...” diyen bir insan. Yani insanların en kötüsü. Tanrılık davasına kalkmış bir insan. İnsanların en sahtekârıdır, en kötüsüdür. Ona bile gidecek yumuşak yumuşak konuşacak.

---

² 20/Tâhâ, 44.

d. Duanın Kadere Etkisi

Yalan rızkı azaltır. Kesilir rızk. Doğru sözlü olacağız.

Ve'd-duau yeruddü'l-kadae. "Duada Allahın kaderini değiştirir. Mukadderatı değiştirir."

Şöyle olacaksa olmaz, şöyle olmayacaksa olur. Olmayacak iş olur. Olacak iş olmaz. Yani istemediği, dua ettiği için.

Duasına göre Allah değiştirir.

Mukadderat değişir mi? Takdir ile inşa-
lah.

Allah'ın kazası, hükmü değişir mi?

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki.

Ve li'llahi Teâlâ fi halkihi kadââni. "Allah'ın kulları hakkında iki çeşit kazası vardır."

Yani iki çeşit kaderi mukadderatı vardır. Birisi *kadâun nafiz*. Mutlaka icrâ edilecek olan hüküm. Diğeri de *kadâun muhdes*. İkdas olunmuş olan, kazası meleklerin defterine yazılmış olan. Bu değişebilir. Levhi mahfuzda meleklerin defterine yazılmış olanı Allah değiştirir. Levhi mahfuza bakarken oradan yazı-

nın değiştiğini görmüş mübarek bazı insanlar. Değiştirir.

Yemhullah ma yeşau ve ysbit ve indehu mm'l-kitab. Dilediğini değiştirir diyor. Burada bu hükmü ilahinin bir kısmının değişme istidadında olduğunu öğreniyoruz. Bu kaza ve kader meselesi İmam Hatip Okullarında okutulur. İlm-i kelâm kitaplarında bahis konusu yapılır.

Dua kazayı değiştirir mi?

Evet.

الدُّعَاءُ يَرُدُّ الْقَضَاءَ بَعْدَ أَنْ يُبْرَمَ

Eddudau yeruddu'l-kade ba'de en yubrame. Kesinleşmiş olan hükmü ilahiye değiştirir.

Kaza ne demek? Kader ne demek?

Kad yakdı kade Arapça'da bir şeye hükmetmek demek. Hükmeden kimseye de kadı derler. Kullanıyoruz. Kadı. Kadı efendi mânasına. Kad; hükmetmek mahkeme muhakeme mânasına kullanılmıştır. Kadı kelimesinin oğulu *kudad* gelir. *Medresetn kudad.* Kadılar medresesi. *Kaddere, yukaddiru,* tak-

dir de bir şeyi ölçüp biçip ortaya koymak mânasına. Bunlar birbirleri yerine kullanılabilen veyahut anlamları özel olan ilm-i kelâm tabirleridir.

Allahu Teâlâ hazretleri dilediğini değiştiriyor.

الدُّعَاءُ يَنْفَعُ مِمَّا نَزَلَ، وَمِمَّا لَمْ يَنْزِلْ

*Edduâu yenfeu mimmâ nezele ve mimmâ lem yenzil.*³ “Dua gelmiş olan hükmede fayda verir, kaldırır. İcra edilmekte olana da.” Adam hastalanmış ölecek. Dua ediyor. Dua-sıyla değişir. Ölüm belki değişmezde eceli belli olduğu için. Hastalık devam ederse kalkar. Bir de gelen henüz gelmemiş olanı döndürür geriye. Gelmiş olanı da kaldırabilir. Gelecek olanı da durdurabilir.

Onun için dua çok önemli bir ibadettir. Çok önemli bir faaliyettir. Duayı ihmal etmeyin. Duanın kadrini kıymetini bilin. Duaya para alınmıyor, ama duaya çok şeyler veriliyor. Duadan dolayı çok şeyler kazanılıyor. Çok dua edin. Çok dua edin. Önce anne ba-

---

³ Tirmizi, No: 3548; Hakim, Müstedrek, I, 498.

banıza dua edin. Yakınlarınıza dua edin. Kendi kendinize dua edin. Dünyanıza dua edin. Ahiretinize dua edin. Çoluk çocuğunuza dua edin. Ben kardeşinize dua edin. Birbirinize dua edin.

Müminin mümine duası çok çok süratle kabul olur. En süratle kabul olan dualardan birisi müminin mümin kardeşine yaptığı duadır. Derdini, tasasını, elemi, kederini bildiğiniz kardeşiniz için dua edin. Onun gıyabında. “Yâ Rabbi! falanca kardeşimin filanca sıkıntısı var. Biliyorum. Yâ Rabbi! Şunu kurtarır. Şu sıkıntısını geçirir. Şu hastalığını iyi ediver.” diye dua edin. Çok dua edin. Söz verdiğiniz kimseyi de duadan unutmayın.

“Söz mü, tamam mı?” “Tamam.” Tamam dediyseniz ondan sonra onu unutmayın. Duaya alın. duanızda onu da yâd edin.

Namazlardan sonraki duaları üstünkörü yapmayın. Özene bezene yapın. Neleri isteyeceğim Allah’tan diye düşünün. Düşündüğünüzü de özene bezene sıralayın. Çünkü Cenabı Hakkın huzurundasınız. Namazdan sonrada duanın vakti, zamanıdır. İsteyin. Fırsat.

Ne acele ediyorsun? Kalkıp ne olacak?

Bizim memleketin ahalisi biraz öyle. Yasakları çiğner. 200 kilometre süratle gider gideceği yere. Ondan sonra kahveye oturur iki saat vakit geçirir.

Ne acele ettin?

Yani madem kahvede oturacaktın, acele bir işin yoktu.

Bu 200 km süratle gitmenin anlamı ne?

Bir tarafta acele eder. Öbür tarafta vakit öldürür. Çok vakit öldürür. Sabahtan akşama kadar vakit öldürür. Hacı babalar vakit öldürür. Esnaf vakit öldürür. Tüccar vakit öldürür. Dairelerde memur vakit öldürür. Sportoto doldurur. Gazeteleri okur. Müdürler amirler vakit öldürür. Vakıt öldürme şampiyonu. Çok şampiyonlar vardır. Gizli şampiyonlar bizim memlekette. Vaktin kıymetini hiç bilmezler.

Şeytan acele ettirir. Hadi kalk ya. Tamam ya. Namaz bitti ya. Ne duruyorsun ya. Pabucunu kapan hop dışarıya. Yani canını zor atar dışarıya.

Fırında mısın be adam?

E'l-mü'minü fi'l-mescidi ke's-semeki fi'l-mâi. Demiş birisi. Yazmış. “Mümin mescitte suda balık gibidir.” Hoşuna gider.

Ve'l-münafıku fi'l-mescidi ke't-tayri fi'l-kafes. “Münafıkta mescitte kafesteki kuş gibidir.”

Yani kapısı açık olsa pır kaçacak. Zar zor geldi zaten.

وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالَى يُرَآؤُنَ النَّاسَ
وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا

*Ve iza kamu ile's-salati kamu kūsala. Yuraune'n-nase vela yezkuruna'llahe illa kalila.*⁴

Namaza tembel tembel gelirler. Gösteriş için gelirler. Gelmese ayıp olacak diye gelirler. Birisi zorladı diye gelirler. Allah'tan korkmazlar. Camide zor dururlar hemen kaçarlardı. Bakarsın yok. Duayı filan beklemez. Be hey şaşkın adam. Dur ibadet ettin, dua ette kazan. Duayı etmez. Dua etmeden kal-

---

⁴4/Nisâ, 142.

kar gider. Bu 4 rekatlık namazı 8 rekât, 10 rekati 20 rekât farz et.

Ramazan'da namaz kılmıyor musun? O zaman teravihi tamamlamıyor musun?

العَجَلَةُ مِنَ الشَّيْطَانِ

E'l-aceletü mine'ş-şeytan.

Acele ettirir şeytan. Namaz kılacak namaza da özendirmez. Namazı da paldır küldür kıldırır. Acele kıldırır. Sevabını kaçırtır. Jet imamlar var. Jet imamların jet cemaatleri var. Ondan sonra o namazı orada çabuk kıllarlar, dondurmacıdan giderler kasa kasa dondurma yerler. Camide biraz daha dursaydın daha çok kârlı olacaktın. Çocukken yaptığımız şeyler, onun için iyi biliyorum. Mahalleden çoluktan çocuktan. Yani en hızlı okuyan en çabuk kıldırın imam hangisi diye onu ararlardı. “Filanca camiinde hızlı kıldırıyor. Öbür tarafta hızlı kıldırılmıyor. Aman oraya gitme...” Tabi cemaati de kızdırmakta doğru değil.

Murat paşa Camiinde bir imam varmış zamanın birinde. Çok uzun okuyormuş. Cemaat içeri girdikten sonra kapıyı içerden bir kilitliyormuş. Anahtarı cebine atıyormuş. Ka-

çamıyorlar da cemaat. O da aşırı yavaş kılıyormuş. Müezzinde onun çaresini bulmuş. Yukarıya semaveri koymuş, çayını koymuş. Hoca okuyormuş, okuyormuş, okuyormuş. [O da] orada çayını içiyormuş. Tam rükuya yaklaştığı zaman kalkıp “Allah'u ekber” namazı kılıyormuş. Bu da işin ters tarafı. Yani çok uzatmakta doğru değil. Çok aşırı uçlar iyi değil. Her şeyi itidalli, ölçülü yapmak lazım.

e. Peygamberlerin Âlimler Üzerine İki Derece Üstünlüğü Var

Veli'l-enbiyai ale'l-ulemai fadlu dereceteyni. “Peygamberlerin âlimler üzerine iki derece üstünlüğü vardır.” Yani ulemanın derecesi çok yüksek. Peygamberlerin derecesine yakın da arada iki muazzam derece vardır. Onlar Peygamber. Allah tarafından seçilmiş mübarek insanlar. Ama ulemâ yakın. İki derece var arada. O derecelerin ne olduğunu bildirmemiş Peygamber Efendimiz.

Yani ne bakımdansa o iki üstünlük?

İki muazzam derece fark var. muazzamda demiyor burada iki derece fark var aralarında. İki kademe vardır.

Ve li'l-ulemai ale's-şuhedai fadlu derecetin. “Âlimlerin şehitler üzerinde bir derece üstünlüğü vardır.” Sıralamada şehitler, alimler, Peygamberler. En üstte Peygamberler. Peygamberlerden iki derece aşağıda alimler. Ondan bir aşağıda şehitler geliyor. Yani şehitler alimlerden geride geliyor.

f. Çocuklarınızı Âlim Yetiştirin. Uluslararası İnsanlar Olsunlar

Alimin derecesi şehidin derecesinden daha üstün.

Neden?

Çünkü ilim çok kıymetli. Çünkü ilim sayesinde insan her şeyi güzel yapıyor.

Avrupa'nın bizi geçmesi nedendir? İlme önem vermesindedir.

Bizim onlardan geri kalmamız nedendir? İlimden, araştırmadan geri kalmamızdandır.

Barbaros Hayrettin, çok hoşuma gitti, çok seviyorum zaten mübareği. Nur içinde yatsın. Makamı âla olsun. Zamanın sadrazamına gelmiş.

Preveze Zaferi 1538 miydi? 16. Yüzyılda. Sadrazam, Diyarbakır tarafına bir sefere git-

miş. Onun yanına kadarda gitmiş. Kaptanı Derya olarak. Sadrazamın yanına kadar gitmiş. Ondan sonra demiş ki: “Efendim bu Avrupalılar yenedünya diye bir yerler buldular. Yeni Hint diye. Hindistan diye. Büyük topraklar varmış orada. Şuralara gidelim. Oraları da bir zapturapt altına alalım.”

Zaten biliyorsunuz Piri Reis dünyanın haritasını çok güzel çizmiş. Basıldı. Bende de var. Kocaman bir harita. Güney Amerika'yı filan hepsini resmetmiş. Hem de orada hangi mahlûkatın bulunduğu resimleri bile var. Notlar var haritada. Çok yaman adam. Allah rahmet eylesin. Sadrazama teklif etmiş. “Gidelim şurayı da alalım.” Sadrazam “he...” dese Amerika'nın bir kısmı bizim olacaktı şimdi. Orta Amerika'nın, Güney Amerika'nın, Kuzey Amerika'nın, ne iyi olacaktı.

Sadrazam demiş ki: “Kaptan Paşa! Zaten buradaki memleketleri zor idare ediyoruz. Başımıza yeni belalar açma.” Yeni duydum bunu. Yani ana kaynaklardan böyle okudum. Barboros Hayrettin'in hatıralarını okudum. Hatta bir Korgeneral'e hediyeye gönderdim. Okusun da görsün diye. Ama hatıraların-

da rastlamadım da araştırmak lazım. Artık hangi tarih kitabının neresinde yazıyorsa.

Avustralya'yı Kaptan Cook 1700 yılında buluyor. 1800'lü yıllarda oraya yerleşmeye başlıyorlar. İşte 1900 yani. Geçen sene 200. Yılını kutladılar. Koca bir lke. Türkiye'nin on misli. Her Şey var. Kömür var, demir var, maden var, altın var. Altın aramak serbest msaadeyle. Millet kazmasını alıyor...

Hatta biz bir kasabaya gittik. Burada altın aramak serbest. Ama; “Kazmadan başka let kullanamazsın.” diyorlar. Böyle bir yerde ayırmışlar. Yanında altın fabrikası var. Altın madeninin kendisi var. Arıtma tesisleri var. Orayı da ayırmışlar. Kimileride kazmış. Bizde gittik. Bizde Şöyle bakındık. Yanımızda kazma yoktu. Yani;

“Nasıl oluyor altın, ne türden çıkıyor?” diye merak ettik baktık. Oyle bir diyar. Kaırmışız elimizden. Koca koca lkeler. Afrika'nın büyük kısmı bizimmiş kaırmışız.

Sultanlardan bir tanesine Amerikalılar gelmişler. Otomobil teklif etmişler. Onlarda almamış. Otomobili alsaydık tamam teknik üstünlük bizde olacaktı. Düşmanları yenerdik.

Almamış. “Al be mübarek. Al da bin. Motorize kuvvet. Git. İsyân edeni tepele.” Yani ilimde geri kalınca çökmüşüz. İlimde bir hamle yapabilseydik.

Yapılır mı hamle?

Japonlar yaptı. Japonlar ilk Amerikan gemisi onların adalarına geldiği zaman çok iptidai durumdalar. Hamle yaptılar. Şimdi dünyanın yedilerinden biri oluyor, devlerinden. Sanayide uzaya füzede fırlatıyorlar. Her şeyi yapıyorlar. Ellerinde hiçbir eksiklik yok. Yalnız büyük toprakları yok. O büyük toprakları almak için sağa sola saldırdılar. Şamarı yediler oturdular. Yani onlarda geri kaldılar. [Her şeyi] Avrupalılara kaptırdılar.

Bacak kadar bir karış boyundaki Portekiz Hollanda Belçika müstemleke sahibi oldu değil mi? Afrikalarda şuralarda buralarda.

İlim çok önemli. Ben kardeşlerime boyuna ilmi teşvik ediyorum.

Hocam mezun oldum ne iş yapayım?

Üniversitede kal.

Neden?

Üniversitede kalınca ilmi daha iyi öğrenir. Sonra bu sizlerin böyle yurt dışına gitmenizden çok memnunum ben. İlk önce çok karşıydım. Sonradan döndüm. “Bunlar yurt dışına giderlerse bozulurlar...” diye en karşı olanlardan birisi bendim. 20-30 yıl önce başladı ya bu iş. “Aman bunlar gâvur diyarına gittiler mi gâvur olurlar. Şaşırırlar sapıtırlar.” diye en karşı olanlardan biriydim. Korktuğumda oldu. Şaşırınlar, sapıtanlar, beer gardenlarda ömrünü tüketenler. Parasını harcayanlar. Çok. Yüzde 90’ı bozuldu.

Ama kalanda kaldı. Dünyayı tanıdı daha iyi oldu. Yani ilim irfan dünyanın [birçok] ülkesiyle bağlantı kuruldu. Türkiye değişti. Türkiye'ye faydası oldu. Seviniyorum. Hele böyle bozulmadan bu diyarlarda yaşayan, yetişen, yüksek tahsil yapan güzel işler yapan kardeşlere tebrikler. Allah razı olsun. Çok dualar ederim. Onlar çok büyük işler yapabilirler. İslâm'a çok faydalı olabilirler.

Siz çok faydalı olabilirsiniz. Allah gayretinizi arttırsın. Güzel hizmetler yapma şerefini sizlere ihsan eylesin. Evet şehitlerden üstün oluyor. Çünkü şehit canını veriyor kur-

tarıyor düşmandan Müslümanları. Ama alim ümmeti kurtarıyor. Âlim dünyasını da ahiretini de kurtarıyor insanın. Şehit canını vererek düşmanı defederek buradakilerin canını kurtarıyor malını kurtarıyor. Dünyasını kurtarıyor.

Ama alim hem dünyasını hem ahiretini kurtaracak şeyler söylüyor. Âlim doğruyu söylediği zaman, iyi Müslüman olduğu zaman hem dünyada hem âhirette mutlu oluyor. Onun için âlimin derecesi daha yüksek. Âlimin mürekkebi şehidin kanından kıymetlidir.

Hocam ne yapalım?

Çocuklarınızı âlim yetiştirin. En kolayı o. Sizden birisi âlim olsun. “Benim oğlum da âlim oldu.” dersiniz. En iyisi o. Kendiniz olabilirsiniz kendiniz de olun. Kimisi; “Bizden geçti artık hocam. Kafam almıyor.” diyorlar.

Bizim hatme hâceganda *Elem neşrahleke* vardır. 79 tane *Elem neşrahleke* okunacak. Bir şehirdeki kardeşlerimiz toplanıyorlar. Hatme hâcegân yapacaklar. Bir tanesi *Elem neşrahleke*’yi bilmiyor. Çok iyi bir insan. Melek gibi bir insan. Ev bark sahibi olmuş. İş gücü sahibi kardeşimiz. İhvanımızdan birisi. Demiş-

ler ki; “Şu *Elem neşrahleke*’yi öğren. Bir dahaki haftaya kadar öğren.” Öğrenememiş. “Bir dahaki haftaya kadar öğren.” Öğrenememiş. İşi cezaya bindirmişler. “Bir dahaki hafta geldiğin zaman okuyamazsan ceza var. Şu kadar para cezası. Bu kadar para cezası.” Öğrenememiş. “Hocam aklıma girmiyor.” diyor.

Elem neşrahleke kaç satır?

Ama öğrenemeyince öğrenemiyor. Çok iyi niyetli. Çok iyi niyetli ama almayınca almıyor. Bu kafa belli bir zamandan sonra değişiyor.

Ama çocuk? Sokağa bir çıkartır, bir doluşturup getirirsin. Evde öğretmediğin kırk tane şeyi öğrenmiştir. Sana söyler. Sende şaşar kalırsın. O an şıp diye kapıyor. Teyp gibi kaydediyor içeriye. Küçükken.

El ilmü fi’s-sigari ke’n-nakşi fi’l-haceri.
“Çocukluktan ilim öğrenmek taşın üzerine oyma kitabe yazmak gibidir.”

Fatih Sultan Mehmed zamanından kalıyor. Hamurabi Kanunları kalıyor. Taa eski devirlerden kalıyor. Yazılı kayalar. Taşın üze-

rine yazı yazdın mı kalıyor. *El ilmü fi's-sigari*. Küçükken öğretilen ilim. *Ke'n-nakşi fi'l-haceri*. Taşın üzerine kitabe yazmak yazıt oymak gibidir.

Ve'l-ilmü fi'l-kiberi.

Yaşlılıkta öğrenilen ilim nasıldır? Buzun üzerine. Buzun üzerine *ale's-selci* ama *ke'n-nakşi* yerine başka bir kelime onu hatırlamadım. Buzun üzerine yazıyı yazarsın. Tamam yazdılar. Ama buz biraz sonra erir.

[Çocuk] güzel öğreniyor. Yaşlı, ertesi gün unutuyor.

“Ya neydi, bir şey anlatmışlardı?” diyor. Ben de;

“Birisi bir şey anlatmıştı, neydi?” diyorum. [Arkadaşlar] olmasa halim harap. Hapı yuttuk. Onlar hatırlıyor, hemen söylüyorlar.

İlginç bir şey [anlattılar]. Birisi güvercin avlamaya meraklıymış gelemedi kardeşimiz buraya. Osman diye. Adını da merak ettik.

Osman'ın kelime anlamı ne?

İsimlerin kelime anlamı pek sorulmaz. Bazen de bilinmez ama biz aradık. Toy yavru-

su demekmiş. Toy kuşunun yavrusuna Osman derlermiş. Kelime anlamı oymuş. Kartal gibi isimler koyuluyor ya. Şahin. Şahin Bey. Kartal Tibet vesaire. Hepsi kuş isimleri. Osman'ın kelime anlamı da öyle.

Şimdi bu güvercin avlamaya meraklıymış. Gençliğinde bir rüya görmüş. Bakmış ki bir sürü kuş var. “Aman şunlara bir atayım, kaç tane tutarsam avlamış olurum.” demiş. Çok kalabalıklarmış. Uçmuşlar. “Dur şu kalanlara atayım.” derken bir kısmı daha uçmuşlar. “Nişan alayım.” derken 7 tane kalmış. Sonra bu 7 taneden de 4 tanesi uçmuş. 3 tane kalmış. Rakamlar önemli. Rüyada görüyor bunu. “Dur şunları avlayayım.” derken aksakallı, pembe yanaklı mübarek bir zât çıkmış.

“Sen *evliyaullah*'ın böyle güvercin şeklinde, kuş şeklinde olduğunu bilmiyor musun? Ne bu kuşlara böyle tüfek doğrultuyorsun?” diye bir azarlamış bunu, nasıl azarladıysa. En iyisi [böyle hatıraları] yazılı olarak almak. Çünkü yazılı oldu mu, *el ilmü saydün ve'l-kitabetü kaydun*. İlim bir avdır. Avı yakaladığın zaman bağlamak lazım. Geyiği yakaladın

bağlayacaksınız. Yazı onun bağıdır. *El ilmü saydün ve'l-kitabetü kaydun.*

Şimdi azarlamış. Aradan seneler geçmiş. Maraş'ın Göksun ilçesinde oluyor bu iş. Aradan yıllar geçmiş geçmiş geçmiş. Sonradan; “12 yıl kadar geçti.” diyor. Hoca kardeşim, ben yılını yine unuttum.

Sen hatırlıyor musun? 12 yıl mıydı? Sende öyle hatırlıyor musun?

Aferin ya senin sakalın ağarmış ama aklın sağlam. 12 sene sonra hocamızla karşılaşmış. Mehmet Zahid hocamızla. Ders alacak derviş olacak. Karşılaşmış. Diz çökmüş. Yaşlı amca. Bir de bakmış ki hocamız; rüyasında 12 yıl önce; “O kuşlara ateş etme.” diye [tembihte bulunan zat]. Rüyada. 12 yıl önce.

Hocamız ona yanaşmış, daha o bir şey demeden demiş ki:

“Ondan sonra kuşlara ateş etmedin değil mi?” *Allahu ekber.*

Güzel değil mi? Ben bunu bizim cemaate anlattım. Bu yeni. Yeni bir menkıbesi hocamızın. Adam da Berlin'de. Bunların ahbabı. İstersen ismiyle cismiyle adresiyle telefonuy-

la alırsın. O zaman sağlam oluyor. Rivayet sağlam oluyor. Kimse gık diyemiyor. “Acaba oldu mu olmadı mı? Olmuş. Bal gibide olmuş. Kaymak gibide olmuş.” Nasıl olduğunu sen şimdi düşün uğraş bakalım. 12 yıl önceden bir insana kuşlara zarar verme. Tüfek atma diyor. Rüyada. Tanımadığı bir kimse. 12 yıl sonra o kimseyle tanışıyor.

Ondan ders alıyor. Büyük mürşidi kâmil. *Evllyaullah*. Hocamız Mehmed Zahid. Hocamız ona bir de;

“Ondan sonra kuşlara tüfek atmadın değil mi?” diyor. O rüyayı da hatırlatıyor. Bu çok mühim bir şey.

Düşünün bakalım bu işin çözümü var mı kitaplarda? Hangi kitaplarda var?

Allah’ın sevgili [kulu] oldu mu işte böyle akıl almaz biçimde oluyor. Bilimsel olarak gel de bunu açıkla. Sor bakalım kime sorarsan sor. Hiç kimse açıklayamaz. Şapa oturmuş gemi gibi dururlar oldukları yerde.

Şap ne demek? Kızıldeniz’de adacıklar teşkil ediyor o kimyevi madde. Gemi onları

fark edemiyor eskiden. Garç bir ses duyuluyor. Şapa oturdu gemi.

Neden?

Denizin içindeki gizli şeylere oturdu. Kayalıklara. Madenlerin üstüne oturdu. Şapa oturur. Evliyanın işine ehli dünya akıl erdiremez. Ulema ile şehitler arasında bir derece fark var. Şehitlerden üstün. Bir hadis daha okuyacaktım. Onu da okuyayım öyle bitireyim.

g. Ne Yapılırsa İnsan Kendisini Cehennemden Korumuş Olur

بِدْمُوعِ عَيْنَيْكَ، فَإِنَّ عَيْنًا بَكَتُ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ لَا
تَأْكُلُهَا النَّارُ؛ أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: بِمَا أَتَقَى النَّارَ؟ قَالَ: ... فَذَكَرَهُ

*Bi dumuı ayneyke feinne aynen beket
min haşyeti'llahi La te'kuluhe'n-naru.*

Zeyd b. Erkam radiyallahu anh'ten Hatim-i Bağdadi rivayet etmiş bu hadîs-i şerîfi. Birisi gelmiş Peygamber Efendimize sormuş.

Enne racülen seele Resûlallahi sallallahu aleyhi ve sellem; bima etteki'n-nar. Birisi gelmiş Peygamber Efendimize sormuş ki:

“Ne yapılırsa insan cehennemden kendisini korumuş kurtarmış olur? Cehennemden kurtulmanın çaresi şekli nedir? Cehennemde yanmamak atılmamak düşmemek cehennemlik olmamak için cehennemden kurtulmak için ne yapmak lazım?” diye sormuş.

Peygamber Efendimiz ne buyurmuş?

Bi dumui ayneyke. “İki gözünün gözyaşlarıyla cehennemden korunun.” İzah etmiş.

Fe inne aynen beket min haşyeti'llahi. “Allah korkusundan ağlayan bir göze,

La te'kuluhe'n-naru. “Tesir etmez cehennem o gözü yakıp kül etmez.” Allah korkusundan ağladığı zaman.

Erkek adam ağlar mı?

Erkeklerin babayığitlerin en baba yiğidi Hz. Ömer o kadar ağlarmış ki yanağında gözyaşları iz yapmış. Hem de boylu poslu olduğu halde. Öyle ufak tefekte bir kimse değil. Herkesin kafasını gözünü tutup ta tokuşturan. “Bir daha bu Peygamberimize bir şey yapar-

sanız sizi şöyle yaparım.” diye meydan okuyan insan. Kimseden korkmayan insan. Allah korkusundan ağlamaktan yanaklarında iz olmuş.

Ebû Bekr-i Sıddık’ın ağlaması dillere destan. O kadar çok ağlarmış ki. O kadar çok gözyaşı dökermiş ki. Bir iğne başı kadar ağlasa bile faydası var. O kadar cık bir gözyaşı çıksa bile Allah korkusundan onun bile faydası var. Mümin biraz duygulu olur. Hassas olur.

Gözlerinden yaşlar döküldü mü, o göz cehennemde yanmayacak. Yani sahibi de yanmayacak. O göz sahibinin başında. O baş sahibinin gövdesinde. Yani cehennemden kurtulmak için Allah korkusunu hissetmek lazım. Allah korkusundan duygulanmak lazım. Ve ağlamak lazım.

Allahu Teâlâ hazretleri bizi duygulu Müslümanlardan eylesin. Ömrümüzü rızasına uygun geçirmeyi nasip eylesin. Allah öğrendiklerimizi uygulamayı nasip eylesin. Bildiklerimizi tatbik ederek Allah’ın rızasını kazanmayı nasip etsin. Cennetiyle cemaliyle cümlemizi müşerref eylesin. *el-fâtiha*.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
8 Cemâziye'l-Âhir 1420 / 19.09.1999

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

